

Nader onderzoek vleermuizen, steenmarter en kerkuil

Baggelveld 9 te Nietap, Gemeente Noordenveld

Bureau Biota rapportage 2020-021

Projectgegevens

Opdrachtgever: Peter Hummel
Oostindie 3
9351 TE Leek

Projectomschrijving: Nader onderzoek vleermuizen, steenmarter en kerkuil - Baggelveld 9 te Nietap,
Gemeente Noordenveld

Hoofdaannemer: Bureau Biota
Oude Marswal 38
8015 ED Zwolle

KvK nummer: 59869984

BTW nummer: NL853674942B01

Contactpersoon: Dr. Ir. G. Milder-Mulderij (Bureau Biota)
06 24 62 03 14

Datum: 19 oktober 2020

Status: Concept

Akkoord: Dr. Ir. G. Milder-Mulderij (Directie Bureau Biota)

Projectnummer: 2019-074

Rapportnummer: 2020-021

Te citeren als:

Ten Cate, B.W., Milder-Mulderij, G. 2020. Nader onderzoek vleermuizen, steenmarter en kerkuil - Baggelveld 9 te Nietap, Gemeente Noordenveld. Bureau Biota Rapport 2020-021. In opdracht van: Dhr. P. Hummel.

Bureau Biota heeft dit rapport opgesteld in opdracht van de heer Hummel. Daarmee is dit rapport eigendom van bovengenoemde opdrachtgever. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, microfilm, fotokopie, of welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Bureau Biota. Het is ook niet toegestaan dit rapport zonder toestemming te gebruiken voor enig ander werk dan waarvoor dit product is ontwikkeld. Bureau Biota is niet aansprakelijk voor gevolgschade of schade welke voortvloeit uit toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Biota; opdrachtgever vrijwaart Bureau Biota van aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Samenvatting

Op aanvraag van de heer Peter Hummel heeft Bureau Biota een nader onderzoek uitgevoerd naar het terreingebruik door vleermuizen, steenmarters en kerkuilen aan het Baggelveld 9 te Nietap. Hier zijn plannen voor de gedeeltelijke sloop en renovatie van het woonhuis en de sloop van een drietal bijgebouwen.

Tijdens de quickscan is gebleken dat soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming hinder zouden kunnen ondervinden van de voorgenomen plannen. In verschillende gebouwen binnen het plangebied zijn potenties voor verblijfplaatsen van vleermuizen, steenmarters, kerkuilen en huismussen aanwezig te zijn.

De voorliggende rapportage beschrijft het nader onderzoek naar het terreingebruik door de genoemde soort (groep)en om uit te vinden of, en zo ja, op welke wijze, deze soorten gebruik maken van het plangebied en of de geplande werkzaamheden in conflict zijn met de bepalingen vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

Voor het nader onderzoek naar terreingebruik door vleermuizen is een onderzoek uitgevoerd volgens het vigerende Vleermuisprotocol. Voor het onderzoek naar steenmarters is gebruik gemaakt van een cameraval met lokstation. Voor het nader onderzoek naar kerkuilen zijn de gebouwen met potentie onderzocht op aanwezigheid van sporen, zoals braakballen, ontlasting en veren en is er gelet op roepende uilen. Er is geen nader onderzoek uitgevoerd naar terreingebruik door huismussen, omdat daarvoor nader onderzoek conform het nationaal geaccepteerde protocol (Kennisdocument) in 2020 niet meer uitvoerbaar was (te kort dag). Daarnaast was er overduidelijk sprake van een broedkolonie huismussen in de gebouwen van het plangebied en deze nesten komen met de voorgenomen sloop- en nieuwbouwplannen te vervallen. Dit komen te vervallen van jaarrond beschermde nesten van huismussen is in strijd met de Wet natuurbescherming. Hiervoor zou officieel een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd moeten worden voordat de plannen in uitvoering mogen worden gebracht.

Voor de bescherming van de huismussen in het plangebied is in overleg met het bevoegd gezag (Provincie Drenthe) besloten een natuur-inclusief plan voor de sloop en nieuwbouw voor te leggen aan de provincie. In dit plan wordt voorafgaand, tijdens en na de geplande werkzaamheden ruimhartige aan overmitigatie en overcompensatie gedaan. Waar mogelijk profiteren hier ook andere beschermde soorten van mee. Mocht dit plan niet goedgekeurd worden, dan is nader onderzoek naar huismussen volgend jaar (2021) mogelijk alsnog aan de orde.

Tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen, steenmarter en kerkuil zijn er geen aanwijzingen gevonden voor verblijfplaatsen van deze soorten binnen het plangebied.

Wel zijn er tijdens het onderzoek nesten (zowel oude nesten als nesten die in gebruik waren) aangetroffen van soorten waarvan de nestplaatsen alleen in het broedseizoen beschermd zijn. Werken buiten het broedseizoen is hiervoor de oplossing om de noodzaak tot een ontheffingsaanvraag te vermijden.

Op grond van het voorliggende nader onderzoek kan dus geconcludeerd worden dat er vooralsnog geen noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming, mits de werkzaamheden volledig buiten het broedseizoen worden uitgevoerd en mits het alternatieve plan voor de huismussen goedgekeurd wordt door het bevoegd gezag.

Inhoudsopgave

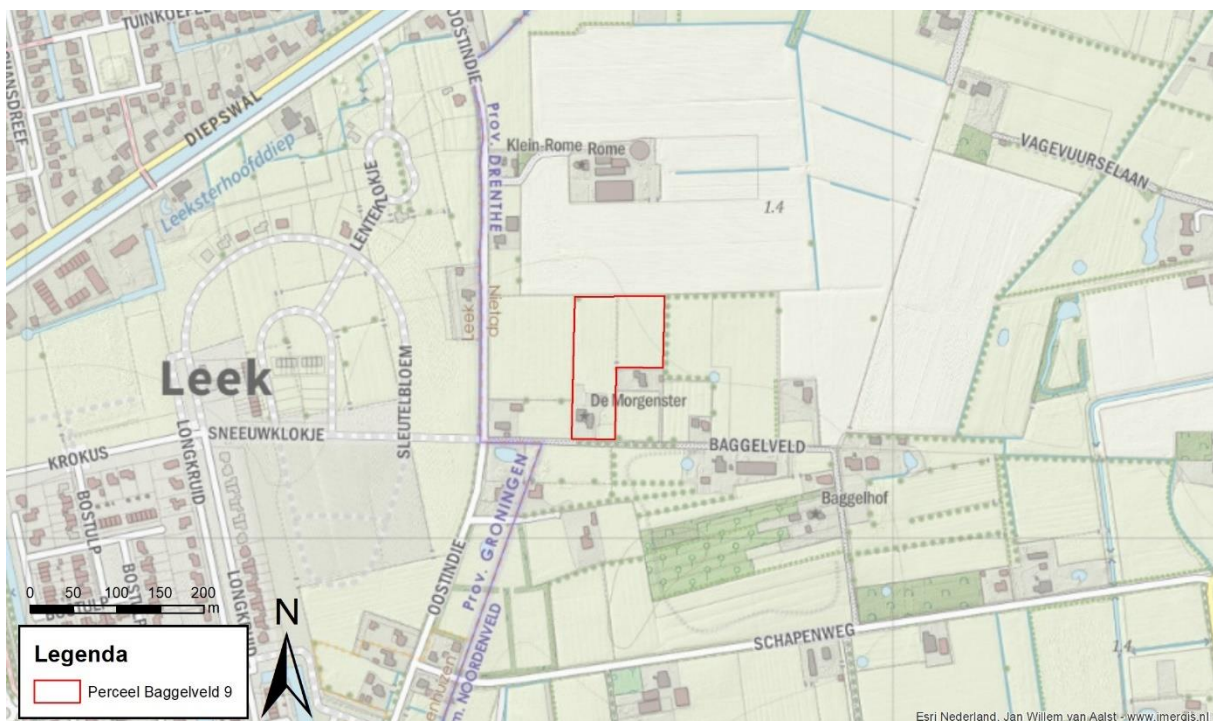
1.	Inleiding	1
2.	Doel van het onderzoek	2
3.	Verantwoording	2
4.	Omschrijving plangebied	2
5.	Literatuuronderzoek.....	7
5.1.	Vleermuizen	7
5.2.	Steenmarter	7
5.3.	Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen	8
6.	Werkwijze	8
6.1.	Vleermuizen	8
6.2.	Steenmarter	10
6.3.	Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen	11
7.	Resultaten van het veldonderzoek	12
7.1.	Vleermuizen	12
7.1.1.	Veldbezoek 1: 30 mei 2020 (avondbezoek)	12
7.1.2.	Veldbezoek 2: 19 juni 2020 (ochtendbezoek)	14
7.1.3.	Veldbezoek 3: 6 juli 2020 (avondbezoek)	14
7.1.4.	Veldbezoek 4: 23 augustus 2020 (ochtendbezoek)	15
7.1.5.	Veldbezoek 5: 17 september 2020 (avondbezoek)	15
7.2.	Steenmarter	16
7.3.	Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen	17
8.	Beoordeling te verwachten effecten	17
9.	Conclusies	17
10.	Aanbevelingen	18
11.	Geraadpleegde bronnen.....	19
Bijlage 1	Gegevens Nationale Databank Flora en Fauna	20

1. Inleiding

In opdracht van de heer P. Hummel zijn op 20 mei 2020 veldbezoeken gebracht aan twee projectgebieden in Nietap (gemeente Noordenveld, Drenthe) in het kader van een quickscan Wet natuurbescherming. Het eerste projectgebied betrof het terrein en gebouwen aan Baggelveld 9 te Nietap. Het tweede projectgebied betrof een terrein aan de Schapenweg. Op beide percelen zijn plannen voor sloop en nieuwbouw. Bij dergelijke ruimtelijke ontwikkelingen dient te worden onderzocht of de geplande werkzaamheden (mogelijk) in conflict zijn met de Wet natuurbescherming. Het doel van de quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming was om potenties voor beschermde soorten vast te stellen in een projectgebied. Op grond van de bevindingen van de quickscan is vervolgens gericht onderzoek gedaan naar het eventuele voorkomen van beschermde soorten in een projectgebied.

Tijdens het op 20 mei 2020 afgelegde veldbezoek zijn voor enkele beschermde soorten potenties aangetroffen in enkele gebouwen op het perceel aan het Baggelveld 9 (Figuur 1), te weten: vleermuizen, steenmarter, kerkuil en huismussen. Deze soorten zouden hinder kunnen ondervinden van de voorgenomen plannen. Buiten deze gebouwen en op het gehele terrein aan de Schapenweg zijn geen potenties voor beschermde soorten aangetroffen (Ten Cate *et al.*, 2020).

Figuur 1 Ligging van het perceel aan het Baggelveld 9 te Nietap.

Op grond van deze bevindingen is aanbevolen nader onderzoek uit te voeren naar eventuele gebruiksfuncties voor vleermuizen, steenmarter, kerkuil en huismus in en om de gebouwen op het perceel aan Baggelveld 9 (Ten Cate *et al.*, 2020). Naar aanleiding van deze aanbeveling heeft de heer Hummel aan Bureau Biota de opdracht verleend om nader onderzoek naar de genoemde soorten uit te voeren in en om de gebouwen op het perceel aan Baggelveld 9. Dit onderzoek moet vaststellen of, en zo ja, op welke wijze, deze soorten gebruik maken van

deze gebouwen en of de geplande werkzaamheden in conflict zijn met de Wet natuurbescherming. In het voorliggende rapport worden de bevindingen van dit onderzoek uiteengezet.

Voor een volledig nader onderzoek naar het werkelijke aantal broedparen van huismus in het plangebied, conform het nationaal geaccepteerde protocol (Kennisdocument), was de onderzoeksperiode in 2020 al te ver gevorderd. Daarnaast was op basis van expert judgement tijdens de quickscan al wel een redelijke inschatting te maken van het belang van dit plangebied voor huismussen. Er is duidelijk sprake van een broedkolonie huismussen in de gebouwen van het plangebied.

Voor deze beschermde soort is in overleg met de opdrachtgever en het bevoegd gezag (Provincie Drenthe) besloten een natuur-inclusief plan voor te leggen aan de provincie. In dit plan wordt aan ruimhartige overmitigatie en overcompensatie gedaan voorafgaand, tijdens en na de geplande werkzaamheden. Mocht dit plan niet goedgekeurd worden, dan is nader onderzoek naar huismussen volgend jaar (2021) alsnog aan de orde. In de voorliggende rapportage worden de huismussen dus verder buiten beschouwing gelaten. De waarnemingen van huismussen die tijdens het gerichte onderzoek voor de andere soorten zijn gedaan worden wel in deze rapportage meegenomen.

2. Doel van het onderzoek

De algemene doelstelling van het onderzoek was het middels diverse veldbezoeken gericht in beeld brengen of en hoe vleermuizen, steenmarters en kerkuilen het aangewezen plangebied gebruiken en om hoeveel individuen/verblijfplaatsen het gaat. Het achterliggende doel hiervan is het in beeld brengen welke impact de voorgenomen sloop/verbouwing zal hebben op de lokale instandhouding van deze soorten.

3. Verantwoording

Bouke ten Cate deed het onderzoek naar het gebruik van het terrein door vleermuizen, steenmarters en kerkuilen en legde alle onderzoeksresultaten vast in deze rapportage. Gabi Milder-Mulderij deed de overkoepelende coördinatie van het project, valideerde de onderzoeksresultaten en was verantwoordelijk voor de eindrapportage.

4. Omschrijving plangebied

Het perceel aan Baggelveld 9 bestaat uit een woonerf met vier gebouwen, een aantal weilanden en een paardenbak in de noordwestelijke hoek van het terrein (Figuur 2). Op de perceelscheidingen zijn een aantal houtwallen/bomensingels aanwezig. De vier gebouwen op het woonerf hebben voor dit onderzoek elk een eigen nummer gekregen waarnaar verwezen zal worden als de eigenschappen van het desbetreffende gebouw besproken worden in de voorliggende rapportage (Figuur 2, rechts). In Figuur 3 tot en met Figuur 8 wordt een overzicht van de actuele situatie op de twee percelen getoond.

Figuur 2 Links: Luchtfoto van het plangebied aan het Baggelveld 9 te Nietap. Rechts: nummering van de gebouwen op het woonerf.

Figuur 3 Links: Indruk van Gebouw 1 (westzijde). Rechts, close-up van het dak van Gebouw 1.

Figuur 4 Links: Indruk van Gebouw 2 (zuidzijde). Rechts: Indruk van Gebouw 3 (oostzijde).

Figuur 5 Links: Interieur van Gebouw 3. Rechts: Indruk van Gebouw 4 (zuidzijde).

Figuur 6 Links: Potentiële invliegopeningen voor vleermuizen bij afgebrokkeld metselwerk. Recht: beschadigd ventilatierooster in Gebouw 1.

Figuur 7 Potentiële invliegopeningen voor vleermuizen bij afgebrokkeld metselwerk en verrot houtwerk langs de dakrand (links en midden: Gebouw 1, rechts: Gebouw 2).

Figuur 8 Toegankelijke ruimte onder het dak van Gebouw 1.

Gebouw 1

Gebouw 1 is een woonhuis dat in de planning gedeeltelijk gesloopt en gerenoveerd wordt. Het pand verkeert momenteel in zeer slechte staat van onderhoud. De oorspronkelijke dakbedekking met dakpannen is op veel plaatsen vervangen door zeil en kunststof platen. Op de resterende dakdelen zitten dakpannen los of ontbreken in het geheel (Figuur 3). De houten constructies verkeren in meer of mindere mate in staat van ontbinding waardoor er veel gaten aanwezig zijn in het gebouw (Figuur 7). Ook het metselwerk is op verschillende plaatsen aan het afbrokkelen (Figuur 6 en Figuur 7). Op de zolder van het gebouw is er op veel plaatsen toegang tot de ruimte tussen het plafond en het dak (Figuur 8). Om deze redenen heeft Gebouw 1 potenties voor verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen en steenmarter (Figuur 9). De slechte staat van onderhoud waarin het dak verkeert zorgt ervoor dat vleermuizen op veel plaatsen toegang hebben tot de ruimte tussen het timmerwerk en de dakpannen. Ook plaatsen waar het houtwerk aan het rotten is en waar metselwerk aan het afbrokkelen is zijn veel aantrekkelijke plaatsen aanwezig waar vleermuizen onderdak zouden kunnen vinden. Op de zolder van Gebouw 1 was tijdens het veldbezoek in het kader van de quickscan een sterke urinelucht te ruiken die mogelijk afkomstig was van een steenmarter die het gebouw bezoekt. Hoewel er geen sporen gevonden zijn (ontlasting, prooi-resten e.d.) is het goed mogelijk dat zich een verblijfplaats van de soort bevindt tussen het plafond en het dak van dit pand. De onderste rij dakpannen van Gebouw 1 biedt ruime gelegenheid aan huismussen om nesten te bouwen.

Gebouw 2

Gebouw 2 is een open schuur/stal die in de huidige planning volledig gesloopt gaat worden. Ook dit gebouw verkeert in een slechte staat van onderhoud, zij het in iets mindere mate dan Gebouw 1. Het dak bestaat uit asbest golfplaten. Er zijn veel openingen aanwezig (Figuur 7). De gevelbetimmering is op veel plaatsen beschadigd. Ook is er op diverse plekken sprake van beschadigingen aan het metselwerk. Om deze redenen heeft Gebouw 2 potenties voor verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen, kerkuil en steenmarter (zie Figuur 9). Gebouw 2 biedt door het meer open karakter en het ontbreken van een getimmerd plafond minder potenties voor vleermuisverblijven. Toch zijn ook hier potenties aanwezig in de vorm van ruimtes achter de gevelbetimmering en wegkruipmogelijkheden in afbrokkelend metselwerk. Ook voor een steenmarter zou het gebouw eventueel geschikt kunnen zijn. In en op Gebouw 2 was tijdens het veldbezoek in het kader van de quickscan voortdurend een roepend mannetje huismus aanwezig. Ook werd oud nestmateriaal van een niet nader te determineren vogelsoort aangetroffen. Ook als roest- of zelfs als nestplaats van een kerkuil zijn er potenties aanwezig in dit gebouw.

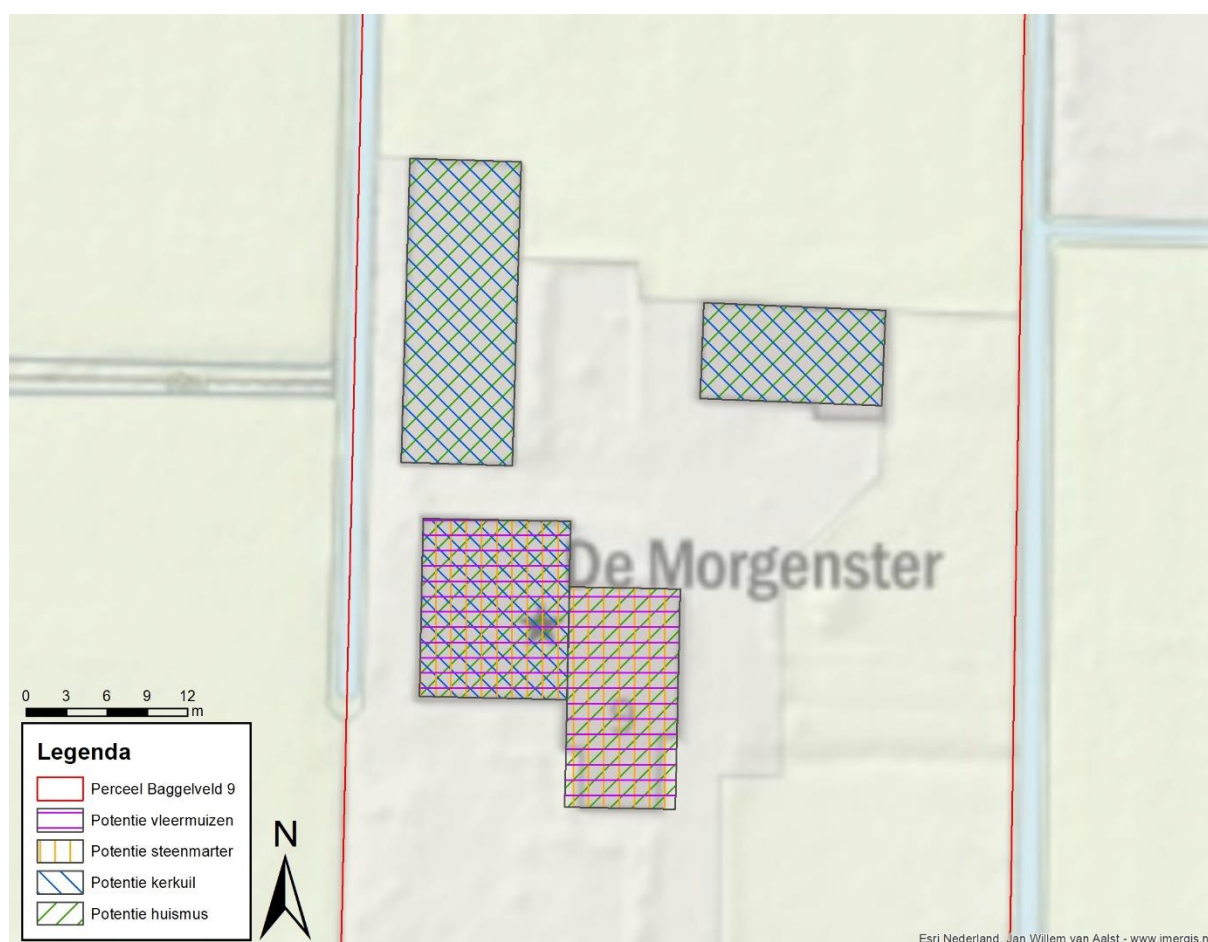

Gebouw 3

Gebouw 3 is een voormalige stal (Figuur 3 rechts en Figuur 4 links) die in de huidige planning volledig gesloopt zal worden. Ook dit gebouw verkeert in een zeer slechte staat van onderhoud. Het dak bestaat uit asbest golfplaten. Het dak is nog maar gedeeltelijk aanwezig. Voor verblijfplaatsen van vleermuizen en steenmarter werden hier geen potenties aangetroffen, maar voor nesten van huismussen en roestplaats van kerkuil zijn wel potenties aanwezig (Figuur 9). Ook in Gebouw 3 werd al tijdens het veldbezoek in het kader van de quickscan oud nestmateriaal van niet nader te determineren vogels aangetroffen.

Gebouw 4

Gebouw 4 bestaat uit een kleine open schuur met een dak dat bestaat uit asbest golfplaten. Deze schuur verkeert in een wat gunstigere staat van onderhoud dan de overige gebouwen. Voor verblijfplaatsen van vleermuizen en steenmarter werden hier geen potenties aangetroffen maar voor nesten van huismussen en roestplaats van kerkuil zijn potenties aanwezig (zie Figuur 9). In deze schuur is een broedende koolmees en oud nestmateriaal van niet nader vast te stellen vogelsoorten aangetroffen.

Figuur 9 Inschatting van potenties voor beschermde diersoorten in het plangebied

5. Literatuuronderzoek

Van de verschillende soort(groep)en waarvoor potenties zijn vastgesteld in het plangebied is in kaart gebracht of op grond van de actuele verspreiding en de ecologie van de soorten verwacht mag worden dat ze in (de omgeving van) het plangebied voorkomen. De resultaten van dit literatuuronderzoek zijn hieronder per soort(groep) uiteengezet.

5.1. Vleermuizen

De gegevens in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) laten zien dat van de in Nederland voorkomende vleermuissoorten 12 soorten zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied (zie Bijlage 1). In een straal van één kilometer rondom de te onderzoeken percelen zijn watervleermuis (*Myotis daubentonii*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) waargenomen. In een straal van 1 tot 5 kilometer rondom de twee percelen is tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*) waargenomen. Op een afstand van 5 tot 10 kilometer ten opzichte van de plangebieden zijn baardvleermuis (*Myotis mystacinus*) en franjestaart (*Myotis nattereri*) waargenomen. Nog verder van de terreinen vandaan, op een afstand van 10 tot 25 kilometer zijn ook bosvleermuis (*Nyctalus leisleri*) en kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*) waargenomen.

Van deze soorten worden de watervleermuis, franjestaart, bosvleermuis en rosse vleermuis weinig of zelfs helemaal niet in woningen aangetroffen, terwijl van de baardvleermuis, meervleermuis, kleine dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis en grootoorvleermuis bekend is dat er zowel voor zomerverblijven als overwinteringskwartieren gebruik gemaakt kan worden van gebouwen. Hierbij worden onder meer spouwmuren, gevelbetimmering, dakpannen en zolders gebruikt (Broekhuizen *et al.*, 2016).

Een aantal van de gebouwbewonende soorten is zeer zeldzaam en het ligt niet in de lijn der verwachting dat ze (in aanzienlijke aantallen) aanwezig zijn in de omgeving van de onderzochte terreinen, maar een aantal andere soorten is zeer algemeen en zij zijn zeer zeker in aanzienlijke aantallen aanwezig in de omgeving van het plangebied. De drie vleermuissoorten die het meest frequent in gebouwen worden aangetroffen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger) liggen het meest voor de hand, maar in verband met de landelijke ligging van het plangebied moet men ook bijzonder alert zijn op de zeldzamere gebouwbewonende soorten.

5.2. Steenmarter

Gegevens in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) laten zien dat de steenmarter in de directe omgeving (0-1 kilometer) van het plangebied waargenomen is (Bijlage 1). Ondanks dat de steenmarter in toenemende mate ook in andere biotopen wordt aangetroffen, heeft de soort een voorkeur voor kleinschalige cultuurlandschappen. Bij de keuze voor verblijfplaatsen kan de soort ook gebruik maken van gebouwen. Kruipruimtes, spouwmuren, vlieringen en ruimtes boven plafonds zijn voorbeelden van plaatsen in een gebouw waar steenmarters verblijven kunnen vestigen (Broekhuizen *et al.*, 2016). De omgeving van het plangebied en de gebouwen in het plangebied lijken dus geschikt voor de soort.

5.3. Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Gegevens in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD) laten zien dat zowel de huismus als de kerkuil in de directe omgeving (0-1 kilometer) van het plangebied zijn waargenomen (Bijlage 1).

Huismussen zijn cultuurvolgers en hebben dus een sterke voorkeur voor een leefomgeving met menselijke activiteit. Kleinschalige landschappen, oudere huizen en een betrekkelijke groene, enigszins rommelige omgeving hebben de voorkeur (SOVON, 2018).

Kerkuilen komen voor in halfopen tot open cultuurlandschappen met allerlei landschapselementen die voor afwisseling zorgen. Deze vogels broeden in Nederland van maart tot diep in najaar. Het aantal legsels per jaar en het aantal eieren per nest is bij deze soort erg variabel en zeer afhankelijk van het beschikbare aantal veldmuizen. De soort broedt normaal gesproken vooral in de hoge, donkere, tochtvrije delen van boerenschuren, kerken, kastelen of torens. Tegenwoordig broedt de soort in Nederland vooral in speciale nestkasten (circa 90% van de broedgevallen). Een enkele keer maakt een kerkuil een nest in een boomholte. Kerkuilen gebruiken daarnaast een aantal vaste plekken in hun territorium als nest of rustplaats. Kerkuilen zijn heel honkvast. Ze leven hun hele leven in hetzelfde leefgebied. Binnen het netwerk van verblijfplaatsen kiest de kerkuil voor de voortplanting en voor winterverblijfplaatsen andere plekken uit. Ook een tweede legsel wordt vaak weer op een andere verblijfplaats grootgebracht (SOVON, 2018).

Voor beide soorten geldt dus dat de gebouwen in het plangebied en de omgeving zeer geschikt lijken.

6. Werkwijze

In dit hoofdstuk wordt voor de verschillende soort(groep)en waarvoor potenties zijn vastgesteld in het plangebied uiteengezet hoe het nader onderzoek is opgezet en uitgevoerd. Nader onderzoek naar huismussen wordt hier verder niet besproken, omdat dit vooralsnog niet aan de orde door plannen voor het opstellen van een maatwerkplan voor huismussen (zie Hoofdstuk 1)

6.1. Vleermuizen

Bureau Biota werkt voor vleermuisonderzoek altijd volgens de vereisten vastgelegd in het Vleermuisprotocol. De meest recente versie van dit protocol stamt uit 2017. Dit protocol geeft voor elke vleermuissoort aan welke en hoeveel bezoeken er dienen plaats te vinden om de diverse functies van een plangebied goed in beeld te kunnen brengen (denk aan vliegroutes, verblijfplaatsen, foerageergebieden). Ook geeft het protocol aan hoe lang een veldbezoek minimaal moet duren en in welke periode, op welk moment van de dag en onder welke weersomstandigheden deze bezoeken plaats dienen te vinden.

Naar aanleiding van de quickscan is de inschatting gemaakt dat er bij de geplande ruimtelijke ingrepen aan het Baggelveld 9 te Nietap geen potentiële vliegroutes en foerageergebieden in het geding komen. Daarom focust het hier beschreven onderzoek zich volledig op het onderzoek naar mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied.

Vleermuizen maken door het jaar heen gebruik van verschillende verblijfplaatsen met verschillende functies. Hierbij onderscheiden we de volgende verblijfplaatsen waarbij de naam al verradt wat de functie van de verblijfplaatsen is:

- Winterverblijfplaatsen;
- Kraamverblijfplaatsen;
- Zomerverblijfplaatsen;
- Paarverblijfplaatsen.

In deze verblijfplaatsen zullen wisselende aantallen dieren en verschillende combinaties door het jaar heen aanwezig zijn. In de kraamverblijven zitten bijvoorbeeld vaak meerdere vrouwtjes, samen met hun jongen tot soms tientallen of honderden dieren bij elkaar. Soms zijn er in verblijfplaatsen ook individuen van verschillende soorten aanwezig.

Paarverblijven worden vaak, maar voor een korte periode bezet. Deze paarverblijven liggen vaak niet ver van de kraamverblijven af en/of zijn gesitueerd langs migratieroutes of nabij winterverblijven. Zo maken de dieren gebruik van een ruimtelijk netwerk van verblijfplaatsen en zijn ook diverse bezoeken nodig om alle functies van een gebied goed in beeld te krijgen. Tabel 1 en Tabel 2 geven de eisen weer die het Vleermuisprotocol 2017 stelt aan een nader onderzoek vleermuizen met betrekking tot alle soorten die op basis van het literatuuronderzoek in de omgeving worden verwacht.

Tabel 1 Fragment uit het Vleermuisprotocol waaruit blijkt hoeveel bezoeken in welke periode voor welke van de in de regio verwachte* soorten moeten worden uitgevoerd voor onderzoek naar **winterverblijfplaatsen** en **kraamverblijfplaatsen**. RD = Ruige dwergvleermuis, GD = gewone dwergvleermuis, GGO = gewone grootoorvleermuis, TV = tweekleurige vleermuis, LV = laatvlieger, RV = rosse vleermuis, MV = meervleermuis, WV = watervleermuis. Starttijd is weergegeven ten opzichte van zonsondergang, Eindtijd ten opzichte van zonsopkomst. Waarden tussen haakjes aangegeven zijn suboptimale condities en dienen alleen met een goede reden gebruikt te worden.

Winterverblijfplaats			Kraamverblijfplaats			
Periode	Aantal bezoeken		Aangewezen onderzoeksperiode	Starttijd	Eindtijd	Aantal & duur bezoeken
RD (15 okt) 1 dec - 1 mrt (15 apr)	1		(10 mei) 15 mei - 15 jul (1 aug)	0 min na	(30 min) 0 min voor	2 x 2 uur
GD (1 dec - 1 mrt (15 apr) [slapend])	1		(10 mei) 15 mei - 15 jul (20 jul)	0 min na	(30 min) 0 min voor	2 x 2 uur
GGO 1 nov - 1 apr	1		15 mei - 15 jul (1 aug)	30 min na [max. donker]	(30 min) 60 min voor	2 x 2 uur
TV 15 okt - 15 mrt	1		15 mei - 15 jul (1 aug)	0 min na	(30 min) 60 min voor	2 x 2 uur, 's avonds
LV (15 okt) dec - 1 mrt (15 apr)	1		(10 mei) 15 mei - 15 jul (1 aug)	0 min na		2 x 2 uur, 's avonds
RV (15 okt) 1 dec - 1 mrt (1 apr)	1		15 mei - 15 jul	0 min na	30 min (60 min) voor	2 x 2 uur
MV (15 okt) 1 dec - 1 mrt (1 apr)	1		(1 mei) 15 mei - 15 jul	15 min na	(30 min) 60 min voor	2 x 2 uur, waarvan zo mogelijk 1 ochtend
WV (15 okt) 1 dec - 1 mrt (1 apr)	1		(15 mei) 1 jun - 15 jul	15 min na	(30 min) 60 min voor	2 x 2 uur, waarvan zo mogelijk 1 ochtend

* Soorten die op grond van literatuuronderzoek in de omgeving van het plangebied niet verwacht worden, worden hier buiten beschouwing gelaten.

Tabel 2 Fragment uit het Vleermuisprotocol waaruit blijkt hoeveel bezoeken in welke periode voor welke van de in de regio verwachte* soorten moeten worden uitgevoerd voor onderzoek naar **zomerverblijfplaatsen** en **paarverblijfplaatsen**. RD = Ruige dwergvleermuis, GD = gewone dwergvleermuis, GGO = gewone grootoorvleermuis, TV = tweekleurige vleermuis, LV = laatvlieger, RV = rosse vleermuis, MV = meervleermuis, WV = watervleermuis. Starttijd is weergegeven ten opzichte van zonsondergang, Eindtijd ten opzichte van zonsopkomst.

Zomerverblijfplaats						Paarverblijf- & zwermplaats				
	Periode	Starttijd	Eindtijd	Aantal & duur bezoeken	Interval	Periode	Starttijd	Eindtijd	Aantal & duur bezoeken	Interval
RD	(1 apr) 15 apr - 15 aug (1 nov)	0 min na	(30 min) 0 min voor	2 x 2 uur, waarvan ten minste 1 ochtend* en 1 x in de kraamperiode	tenminste (10) 20 dagen	(15 jul) 15 aug - 1 okt (1 nov)	(0 min) 60 min na (zo mogelijk later, rond middernacht)	(1 uur voor), eerder bij kou	2 x 2 uur	tenminste (10) 20 dagen
GD	(1 apr) 15 apr - 15 okt (1 dec)	0 min na	(30 min) 0 min voor	2 x 2 uur, waarvan ten minste 1 ochtend* en 1 x in de kraamperiode	tenminste (10) 20 dagen	(15 jul) 15 aug - 1 okt (1 nov)	(0 min) 60 min na	0 uur voor, eerder bij kou	2 x 2 uur	tenminste (10) 20 dagen
GGO	(1 apr) 15 apr - 15 aug (1 nov)	30 min na [maximaal donker]	(30 min) 60 min voor	2 x 2 uur, waarvan ten minste 1 ochtend* en 1 x in de kraamperiode	tenminste (10) 20 dagen	(15 mrt - 1 mei &) 15 aug - 1 okt	0 min na [maximaal donker]	0 uur voor	2 x 2 uur	tenminste (10) 20 dagen
TV	(1 mei) 15 mei - 1 aug	0 min na	(30 min) 60 min voor	2 x 2 uur, waarvan ten minste 1 ochtend* en 1 x in de kraamperiode	tenminste (10) 20 dagen	(15 sep) 1 okt - 1 dec (15 dec)	(15 min na) 30 min na	0 uur voor	2 x 2 uur, waarvan tenminste 1 x 's avonds	tenminste (10) 20 dagen
LV	15 mei - 15 sep (15 okt)	0 min na		2 x 2 uur, 's avonds* en 1 x in de kraamperiode	tenminste (10) 20 dagen	{1 aug - 15 okt}	{{(15 min na) 30 min na}		{2 x 2 uur, waarvan tenminste 1 x 's avonds}	{tenminste van tenminste 1 x (10) 20 dagen}
RV	15 mei - 15 aug	0 min na	30 min (60 min) voor	2 x 2 uur, waarvan ten minste 1 ochtend* en 1 x in de kraamperiode	tenminste (10) 20 dagen	(15 jul) 1 aug - 15 sep (1 okt)	(30 min na) 60 min na	5 - 1 uur voor, [optimale periode]	2 x 2 uur, waarvan tenminste 1 x 's avonds	tenminste (10) 20 dagen
MV	1 apr - 15 aug	15 min na	(30 min) 60 min voor	2 x 2 uur, waarvan ten minste 1 ochtend* en 1 x in de kraamperiode	tenminste (10) 20 dagen	15 aug - 15 sep	00:00 - 03:00 uur		2 x 2 uur	tenminste (10) 20 dagen
WV	15 apr - 15 sep	15 min na	(30 min) 60 min voor	2 x 2 uur, waarvan ten minste 1 ochtend* en 1 x in de kraamperiode	tenminste (10) 20 dagen	15 aug - 15 sep	22:00 - 01:00 uur (0 min na)		2 x 2 uur	tenminste (10) 20 dagen

* Soorten die op grond van literatuuronderzoek in de omgeving van het plangebied niet verwacht worden, worden hier buiten beschouwing gelaten.

Aan de hand van de bevindingen van de quickscan was de verwachting dat het plangebied voornamelijk potentie heeft voor de algemene gebouwbewonende soorten vleermuizen, zoals de gewone en ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Bij het onderzoek werd daarom in het bijzonder (maar niet uitsluitend) op deze soorten gelet.

Het Vleermuisprotocol 2017 (zie Tabel 1 en Tabel 2) was leidend bij het plannen van de veldbezoeken. Binnen de door het protocol gestelde grenzen werden de veldbezoeken gepland in overeenstemming met de opdrachtgever en/of de hoofdbewoner van het pand. Het onderzoek werd uitgevoerd door één veldmedewerker.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een handmatig instelbare batdetector (Petterson D240X) en een Elekon Batscanner Stereo. Om vleermuisgeluiden ook op te kunnen nemen is er gebruik gemaakt van full-spectrum opname-apparatuur (EcoObs Mini-Batcorder). Voor het determineren van deze opnames is gebruik gemaakt van EcoObs Batident en bcAdmin software. Voor het visueel waarnemen van vleermuizen in het donker werd daarnaast gebruik gemaakt van een FLIR Scion warmtebeeldcamera.

Bij aanvang van ieder veldbezoek werden de weersomstandigheden en andere bijzonderheden geregistreerd. Tijdens de veldbezoeken werden waarnemingen (inclusief tijd en locatie) geregistreerd d.m.v. schriftelijke aantekeningen of het inspreken van een memo in een dictafoon.

6.2. Steenmarter

Om vast te stellen of er steenmarters voorkomen in het plangebied en of ze gebruik maken van Gebouw 1 of Gebouw 2 is onderzoek verricht met een cameraval (Bushnell Natureview) gedaan. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in het voorjaar en de zomer, de periode waarin de activiteit van de steenmarter en dus de trefkans maximaal is. Op beide locaties heeft de cameraval minimaal twee weken opnames gemaakt. In Gebouw 1 is de cameraval op zolder geplaatst (Figuur 10) in de nabijheid van het gat in het plafond (Figuur 8). In Gebouw 2 is de cameraval op de hooizolder geplaatst (Figuur 10). Op beide locaties zijn lokstations geplaatst met een combinatie van pindaas en visolie als lokmiddel.

Figuur 10 Links: cameraval op de zolder van Gebouw 1. Rechts: cameraval op de hooizolder van Gebouw 2 met rechtsonder op de foto de cameraval en linksboven op de foto het lokstation.

6.3. Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Kerkuil

De kerkuil is een roofdier dat voornamelijk 's nachts actief is. Het dier zelf is daardoor moeilijk waar te nemen. Het vaststellen van nest- en/of roestplaatsen wordt echter aanzienlijk vergemakkelijkt door het feit dat op zulke plaatsen altijd opvallende sporen aanwezig zijn in de vorm van ontlasting, braakballen en geruilde veren. Om een nest- of roestplaats vast te stellen volstaat gericht zoeken naar dergelijke sporen. Om deze reden zijn Gebouw 2, 3 en 4 tijdens elk veldbezoek (zie ook Hoofdstuk 7 gecontroleerd op de aanwezigheid van dergelijke sporen.

Het Kennisdocument Kerkuil, versie 1.0 van juli 2017 geeft aan dat de afwezigheid van broedende kerkuilen voldoende is bewezen als gedurende drie gerichte veldbezoeken verspreid over de periode februari – half oktober geen aanwezigheid kan worden aangetoond. Deze bezoeken dienen onder de juiste weersomstandigheden, in geschikt biotoop en bij voorkeur 's avonds of 's nachts plaats te vinden.

Huismussen

Zoals gezegd heeft er vooralsnog geen nader onderzoek aan huismussen plaatsgevonden. Wel zijn tijdens de quickscan op 20 mei 2020 territoriale mannetjes huismus aangetroffen in het plangebied. Vanwege de geschiktheid van de gebouwen in het plangebied is de inschatting gemaakt dat ervan uitgegaan kan worden dat zich in de gebouwen in het plangebied een broedkolonie van de huismus bevindt. Om deze reden is er in overleg met de opdrachtgever en het bevoegd gezag besloten geen nader onderzoek uit te voeren naar de soort en uit te gaan van een worst-case scenario: dat er een broedkolonie huismus aanwezig is in het plangebied, dat de voorgenomen ruimtelijke ingreep een negatieve impact gaat hebben op de broedgelegenheid voor deze huismussen en dat hiervoor gemitigeerd en gecompenseerd zal moeten worden voorafgaand, tijdens en na de werkzaamheden. De uitwerking van het genoemde plan wordt vastgelegd in een separaat document.

7. Resultaten van het veldonderzoek

Er zijn in totaal in het kader van het nader onderzoek vijf veldbezoeken afgelegd, waarbij het werk door één veldmedewerker werd uitgevoerd (Bouke ten Cate). Voor een overzicht van de veldbezoeken wordt verwezen naar Tabel 3. In de volgende paragrafen worden de resultaten van het nader onderzoek per soortgroep uiteengezet.

Tabel 3 Overzicht van data en tijden waarop de veldbezoeken zijn afgelegd inclusief de heersende weersomstandigheden.

Datum	Begin/Eind	Tijd	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft)	Bewolking	Neerslag
30 mei 2020	Begin	21:30	18	3	Lichtbewolkt	Droog
30 mei 2020	Eind	00:00	14	1 - 2	Lichtbewolkt	Droog
19 juni 2020	Begin	03:00	15	Windstil	Lichte mist	Droog
19 juni 2020	Eind	05:00	15	Windstil	Lichte mist	Droog
6 juli 2020	Begin	03:00	15	2 - 3	Half bewolkt	Miezerregen
6 juli 2020	Eind	05:00	15	2 - 3	Half bewolkt	Droog
23 augustus 2020	Begin	03:00	14	3 - 1	Zwaar bewolkt	Stortregen
23 augustus 2020	Eind	05:00	14	3 - 1	Half bewolkt	Droog
17 september 2020	Begin	20:00	12	1 - 2	Onbewolkt	Droog
17 september 2020	Eind	22:00	12	1	Onbewolkt	Droog

7.1. Vleermuizen

7.1.1. Veldbezoek 1: 30 mei 2020 (avondbezoek)

Op 30 mei 2020 is het eerste veldbezoek (avond) afgelegd. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende waarnemingen gedaan:

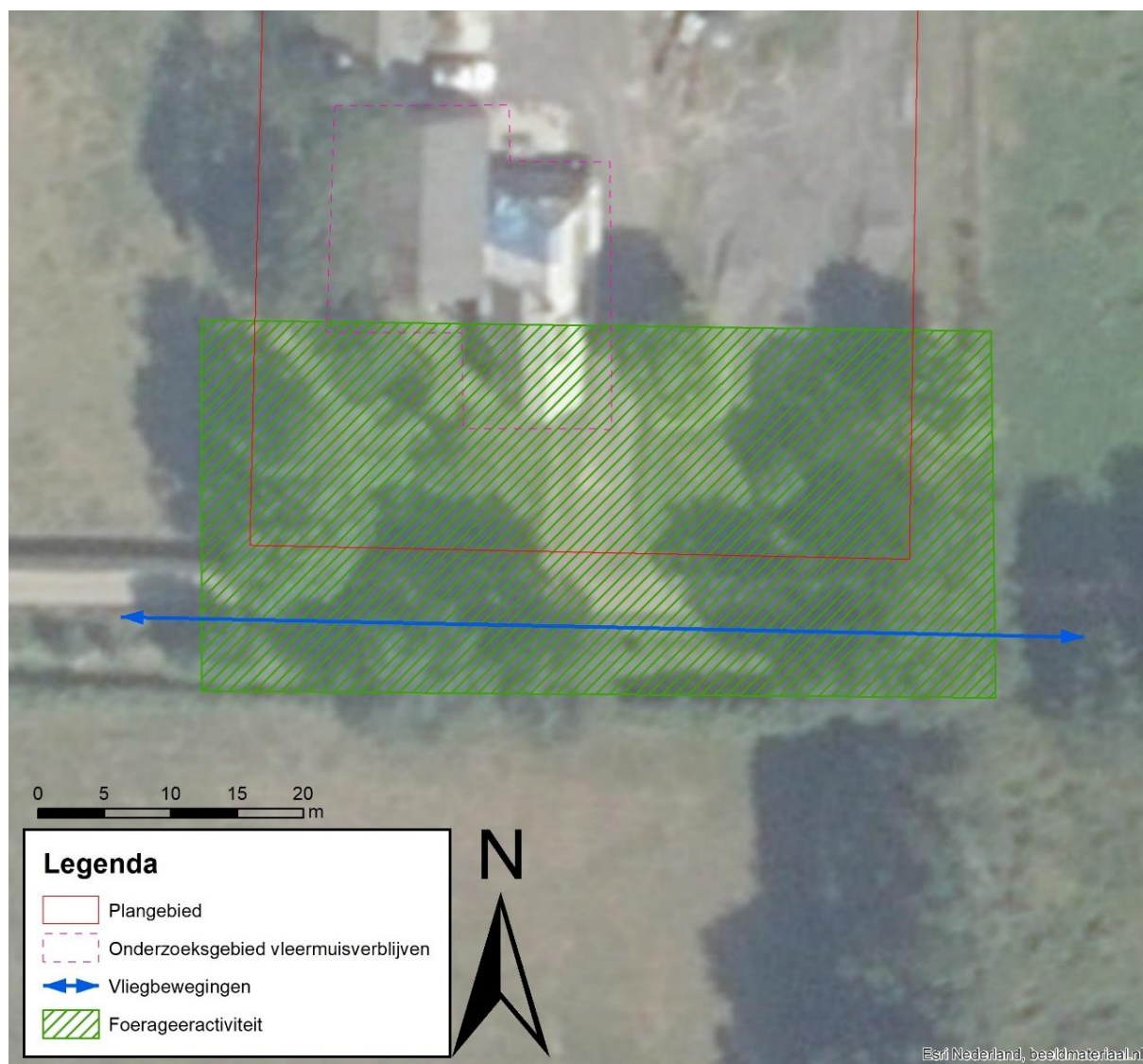
22:25 uur	<i>De eerste dwergvleermuis wordt gehoord op de detector aan de voorkant van Gebouw 1, foeragerend in en rond de voortuin.</i>
22:34 uur	<i>Vlak achter elkaar werden een rosse vleermuis (vrij hoog overvliegend aan de achterkant van Gebouw 2) en een laatvlieger (langs vliegend laag voor Gebouw 1 langs) waargenomen.</i>
22:38 uur	<i>Minimaal twee dwergvleermuizen zijn min of meer continu aan het foeragerend aan de voorkant van Gebouw 1.</i>
22:40 uur	<i>De Batscanner pikt zwak getik op (50 kHz), de vleermuis wordt dichtbij langs vliegend waargenomen. Mogelijk betreft het een gewone grootoorvleermuis.</i>
22:40 uur	<i>Social calls van gewone dwergvleermuis worden gehoord aan de voorkant van Gebouw 1.</i>
23:15 uur	<i>Het continue foerageren van de gewone dwergvleermuis houdt op. Ook hierna worden er nog enigszins regelmatig langs vliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen.</i>
23:45 uur	<i>Een mogelijke gewone grootoorvleermuis (zwak signaal, ca. 50 kHz) kwam tussen Gebouw 1 en Gebouw 2 heenvliegen in zuidelijke richting.</i>

Aantekeningen gemaakt tijdens het veldbezoek:

De bomen en struiken langs het Baggelveld lijken gebruikt te worden als vliegroute.

Op grond van de waarnemingen is de wijze waarop het terrein door vleermuizen wordt gebruikt weergegeven in Figuur 11. Er zijn tijdens dit veldbezoek geen aanwijzingen gevonden dat zich verblijven in het projectgebied bevinden.

Figuur 11 Vleermuisactiviteit binnen het plangebied op grond van de waarnemingen gedaan op 30 mei 2020.

7.1.2. Veldbezoek 2: 19 juni 2020 (ochtendbezoek)

Op 20 mei 2020 is het tweede veldbezoek (ochtend) afgelegd. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende waarnemingen gedaan:

03:00 uur	<i>Vlak na het begin van het veldbezoek is er meteen activiteit van langs vliegende gewone dwergvleermuizen, vermoedelijk dieren die gebruik maken van de vegetatie langs het Baggelveld als vliegroute.</i>
03:42 uur	<i>De activiteit van langs vliegende dieren lijkt af te nemen.</i>
03:50 uur	<i>Er vloog een dwergvleermuis langs die piekte rond de 40 kHz.</i>
03:55 uur	<i>Ook aan de achterkant van het gebouw kwam er een vleermuis langs die piekte rond de 40 kHz.</i>
04:00 uur	<i>Er vloog een dwergvleermuis langs die piekte rond de 40 kHz.</i>
04:03 uur	<i>Er vloog een dwergvleermuis langs die piekte rond de 40 kHz.</i>
04:08 uur	<i>Aan achterkant gebouw vloog een gewone dwergvleermuis langs.</i>
04:13 uur	<i>Een gewone dwergvleermuis werd waargenomen aan de voorkant van het huis.</i>
04:14 uur	<i>Een gewone dwergvleermuis werd waargenomen aan de voorkant van het huis.</i>
04:18 uur	<i>Een gewone dwergvleermuis werd waargenomen aan de voorkant van het huis. Vermoedelijk betreffen het allemaal dieren die langs vliegen.</i>
04:26 uur	<i>Een gewone dwergvleermuis is korte tijd foeragerend aanwezig voor het gebouw.</i>
04:29 uur	<i>Een gewone dwergvleermuis vliegt voor het gebouw langs.</i>

Er zijn tijdens dit veldbezoek geen aanwijzingen gevonden dat zich verblijven in het projectgebied bevinden.

7.1.3. Veldbezoek 3: 6 juli 2020 (avondbezoek)

Op 6 juli 2020 is het derde veldbezoek (avond) afgelegd. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende waarnemingen gedaan:

22:23 uur	<i>De eerste gewone dwergvleermuis van de avond wordt waargenomen in projectgebied.</i>
22:33 uur	<i>Een gewone dwergvleermuis is kort aanwezig in de voortuin.</i>
22:40 uur	<i>Af en toe komen er gewone dwergvleermuizen langs en foerageren ze kort in de voortuin.</i>
22:45 uur	<i>Een laatvlieger vliegt langs.</i>
23:04 uur	<i>Een rosse vleermuis vliegt langs.</i>
23:17 uur	<i>Nog steeds vliegt er regelmatig een gewone dwergvleermuis langs, het dier is niet continu, maar regelmatig kortstondig aanwezig. Mogelijk betreft het steeds hetzelfde individu.</i>
23:32 uur	<i>Een rosse vleermuis vliegt langs.</i>

Aantekeningen gemaakt tijdens het veldbezoek:

De miezerregen aan het begin van het veldbezoek bleek een korte bui. Gedurende de rest van het veldbezoek was het droog.

Er zijn tijdens dit veldbezoek geen aanwijzingen gevonden dat zich verblijven in het projectgebied bevinden.

7.1.4. Veldbezoek 4: 23 augustus 2020 (ochtendbezoek)

Op 23 augustus 2020 is het vierde veldbezoek (ochtend) afgelegd. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende waarnemingen gedaan:

05:22 uur	<i>De eerste gewone dwergvleermuis liet zich horen.</i>
05:46 uur	<i>Af en toe zijn er gewone dwergvleermuizen hoorbaar, maar het lijken allemaal langs vliegende dieren die gebruik maken van de vegetatiestructuren, er lijkt geen interesse in de gebouwen.</i>
05:53 uur	<i>Er foerageert een aantal vleermuizen (ca. 3) in de voortuin van het projectgebied.</i>
05:57 uur	<i>De foeragerende dieren lijken weer te zijn vertrokken. Er zijn geen invliegers of aantikkende dieren waargenomen.</i>

Aantekeningen gemaakt tijdens het veldbezoek:

De zware regenbui aan het begin van het veldbezoek was van korte duur. Gedurende de rest van het veldbezoek bleef het droog.

Er zijn tijdens dit veldbezoek geen aanwijzingen gevonden dat zich verblijven in het projectgebied bevinden.

7.1.5. Veldbezoek 5: 17 september 2020 (avondbezoek)

Op 17 september 2020 is het vijfde en laatste veldbezoek (avond) afgelegd. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende waarnemingen gedaan:

20:09 uur	<i>De eerste waarneming van de avond is een gewone dwergvleermuis.</i>
20:13 uur	<i>Een rosse vleermuis, wordt laag langs vliegend waargenomen.</i>
20:45 uur	<i>Een gewone dwergvleermuis die social calls laat horen vliegt langs.)</i>
20:54 uur	<i>De gewone dwergvleermuis die social calls laat horen is enige tijd regelmatig te horen boven de voorkant van het plangebied.</i>
20:58 uur	<i>De gewone dwergvleermuis die social calls laat horen is enige tijd aanwezig boven de voorkant van het projectgebied. Het lijkt erop dat het baltsende dier uit oostelijke richting aan komt vliegen en in die richting steeds ook weer verdwijnt.</i>
21:22 uur	<i>De gewone dwergvleermuis die social calls laat horen vloog weer langs.</i>
21:24 uur	<i>De gewone dwergvleermuis die social calls laat horen vloog weer langs.</i>
21:45 uur	<i>De gewone dwergvleermuis die social calls laat horen vliegt met enige regelmaat langs.</i>

Aantekeningen gemaakt tijdens het veldbezoek:

De nabijheid van een baltsende gewone dwergvleermuis duidt waarschijnlijk op de aanwezigheid van een paar-verblijf gewone dwergvleermuis in de omgeving, maar op grond van de waarnemingen die ter plaatse zijn gedaan lijkt de kern van het gebied waar gebaltst wordt ten oosten van het projectgebied te liggen. Het eventuele verblijf ligt hoogstwaarschijnlijk dan ook buiten het plangebied. Er zijn in ieder geval geen in- en/of uitvliegers waargenomen tijdens dit veldbezoek.

Er zijn tijdens dit veldbezoek geen aanwijzingen gevonden dat zich verblijven in het projectgebied bevinden.

Algemene samenvatting vleermuisgegevens:

Tijdens de verschillende veldbezoeken zijn er geen tekenen gevonden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van een vleermuisverblijf binnen het aangewezen plangebied aan het Baggelveld 9 te Nietap. Tijdens het laatste veldbezoek werd weliswaar veelvuldig een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen boven het plangebied maar de kern van het territorium van deze vleermuis leek ten oosten van het plangebied te liggen boven het Baggelveld. Dit zou ook een goed denkbare locatie zijn voor een paarverblijf, omdat het er alle schijn van heeft dat de vegetatie langs deze straat als vliegroute voor verschillende soorten vleermuizen fungeert. Tijdens geen enkel veldbezoek zijn in-/uitvliegende en/of aantikkende vleermuizen waargenomen. Hiermee wordt de kans dat zich een zomer- en/of paarverblijf aanwezig is in het plangebied laag ingeschat. Een bijzondere verblijfsfunctie, zoals een kraamkolonie of een massawinterverblijf ter plaatse is helemaal zeer onwaarschijnlijk op basis van de hier gepresenteerde waarnemingen.

7.2. Steenmarter

In de periode van 30 mei 2020 tot en met 19 juni 2020 heeft een cameraval op de zolder van Gebouw 1 opnames gemaakt. In deze periode zijn door de cameraval (buiten een aantal opnames direct na het activeren en vlak voor het uitschakelen van de cameraval) geen opnames gemaakt.

In de periode van 11 juli tot en met 23 augustus 2020 heeft een cameraval op de hooizolder van Gebouw 2 opnames gemaakt. In deze periode zijn door de cameraval (buiten een aantal opnames direct na het activeren en vlak voor het uitschakelen van de cameraval) alleen opnames gemaakt van foeragerende huismussen en enkele huiskatten die op het lokstation afkwamen (Figuur 12). Deze resultaten geven geen aanleiding om uit te gaan van een verblijf van steenmarter in of om het plangebied.

Met het gegeven dat enkele weken opnames maken met een cameraval in het juiste seizoen op twee kansrijke plekken in het plangebied en gebruik makend van een lokstation geen beelden van een steenmarter heeft opgeleverd is het zeer onwaarschijnlijk dat zich een steenmarterverblijf bevindt binnen het plangebied.

Figuur 12 Links: huismussen in beeld in Gebouw 2. Rechts: huiskat in Gebouw 2 toont interesse in het lokstation.

7.3. Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Tijdens alle veldbezoek zijn Gebouw 2, 3 en 4 geïnspecteerd op de aanwezigheid van sporen van kerkuil (braakballen, ontlasting en veren). Tijdens geen enkel veldbezoek zijn zulke sporen aangetroffen. Tijdens de avond-/nacht-/vroeg ochtendbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek zijn ook geen krijssende vogels of bedelende jongen gehoord. Hiermee valt structureel gebruik van de gebouwen binnen het plangebied door kerkuil uit te sluiten.

Gegeven dat tijdens geen van de zes veldbezoeken (sporen van) kerkuil zijn aangetroffen in de gebouwen met potentie voor deze soort en dat er geen krijssende kerkuilen of bedelende jongen zijn gehoord, valt het zo goed als uit te sluiten dat kerkuilen geen structureel gebruik maken van de gebouwen in het plangebied.

Er zijn duidelijk diverse huismussen die gebruik maken van de gebouwen binnen het plangebied als broedlocatie. Zoals vermeld in Hoofdstuk 1 en Paragraaf 6.3 is in overleg met de opdrachtgever en het bevoegd gezag (Provincie Drenthe) overeengekomen dat er voorlopig afgezien kan worden van een volledig nader onderzoek en ontheffingstraject voor de huismus op voorwaarde dat er een geaccepteerd plan van aanpak komt te liggen als het gaat om het ruimhartig overmitigeren en overcompenseren voor deze soort voorafgaand, tijdens en na de geplande ruimtelijke ingrepen.

8. Beoordeling te verwachten effecten

Tijdens het nader onderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen, steenmarters of kerkuilen verblijfplaatsen hebben in het plangebied. Om deze reden worden er geen nadelige effecten verwacht van de voorgenomen ruimtelijke ingreep op deze soorten.

Er is wel reden om uit te gaan van een broedkolonie huismus in en rond de gebouwen in het plangebied. Omdat deze gebouwen (deels) gesloopt worden ligt het in de lijn der verwachting dat er bij de werkzaamheden (in ieder geval tijdelijk) nestgelegenheid voor de huismus verloren zal gaan.

9. Conclusies

Met de uitvoering van de voorgenomen plannen worden in principe geen verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden, behalve voor huismussen. Voor wat betreft huismussen zullen met de voorgenomen plannen wel nesten komen te vervallen, wat in strijd is met de Wet natuurbescherming, omdat nesten van huismussen het hele jaar door beschermd zijn.

Om de huismussen ter plaatse zo veel mogelijk te ontzien, wordt een specifiek plan opgesteld waarin wordt beschreven welke mitigerende/compenserende maatregelen er zullen worden getroffen om de staat van instandhouding van de soort te waarborgen. Dit wordt gedaan in een separaat document. Voor de overige soorten vernoemd in deze rapportage zijn geen negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op de staat van instandhouding van die soorten te verwachten.

Om met de voorgenomen plannen aan de slag te mogen gaan, dient eerste het alternatieve plan voor de bescherming van de huismussen voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag (Provincie Drenthe) om vast te kunnen stellen of een ontheffingsaanvraag van de Wet natuurbescherming werkelijk achterwege kan blijven.

10. Aanbevelingen

Om door te mogen gaan met de voorgenomen plannen is het van belang dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd worden en dat er een alternatief plan van aanpak voor de bescherming van de huismussen (en mogelijk stimulans van meerdere beschermde soorten) op het terrein wordt opgesteld.

Mochten er werkzaamheden in het broedseizoen moeten plaatsvinden, raadpleeg dan vooraf een deskundige voor de juiste ecologische begeleiding.

Zorg bij de uitvoering van alle werkzaamheden binnen de genoemde plannen dat dieren te allen tijde een vrije vluchtroute kunnen kiezen. Zo wordt voldaan aan de zorgplicht die geldt voor alle in Nederland in het wild levende dieren (zorgplicht).

Mochten er tijdens de werkzaamheden toch onverhoopt beschermde natuurwaarden aan het licht komen, stop de werkzaamheden en neem direct contact op met de betrokken ecooloog om vast te stellen hoe nu verder te gaan zonder dat de ontdekte, beschermde natuurwaarden verder in het gedrang komen.

11. Geraadpleegde bronnen

Naslagwerken, rapporten, protocollen en digitale bronnen

Broekhuizen S., Spoelstra K., Thissen J., Canters K. & Buys J. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Zeist: KNNV Uitgeverij.

Nationale Databank Flora en Fauna.

Netwerk Groene Bureaus. (2017). *Vleermuisprotocol*. Opgehaald van Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol

Sovon Vogelonderzoek Nederland . (2018). *Vogelatlas van Nederland*. Kosmos Uitgevers: Utrecht.

Ten Cate B., Brochard, C.J.E., Van Buren-Wolf L., & Milder-Mulderij G. (2020). *Quicksan in het kader van de Wet natuurbescherming - Baggelveld 9 en Schapenweg te Terheijl (Nietap), Gemeente Noordenveld. Bureau Biota rapport 2020-011*. In opdracht van: P. Hummel.

Soort-specifieke Kennisdocumenten (BIJ12)

Gewone dwergvleermuis:

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>

Huismus:

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huismus-1.0.pdf>

Kerkuil

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-011-Kennisdocument-Kerkuil-1.0.pdf>

Bijlage 1 Gegevens Nationale Databank Flora en Fauna

Afstand	Groep	Naam	Beschermingsregime*
0 - 1 km	Amfibieën	Bastaardkikker	
0 - 1 km	Vogels	Boomvalk	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Buizerd	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Gierzwaluw	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Grote Gele Kwikstaart	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Havik	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Huismus	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Kerkuil	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Ooievaar	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Ransuil	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Roek	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Sperwer	wnb-vrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Bunzing	
0 - 1 km	Zoogdieren	Dwergmuis	
0 - 1 km	Zoogdieren	Dwergspitsmuis	
0 - 1 km	Zoogdieren	Eekhoorn	
0 - 1 km	Zoogdieren	Egel	
0 - 1 km	Zoogdieren	Gewone dwergvleermuis	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Gewone grootoorvleermuis	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Huisspitsmuis	
0 - 1 km	Zoogdieren	Laatvlieger	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Meervleermuis	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Rosse vleermuis	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Rosse woelmuis	
0 - 1 km	Zoogdieren	Ruige dwergvleermuis	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Steenmarter	
0 - 1 km	Zoogdieren	Veldmuis	
0 - 1 km	Zoogdieren	Waterspitsmuis	
0 - 1 km	Zoogdieren	Watervleermuis	wnb-hrl
1 - 5 km	Amfibieën	Alpenwatersalamander	
1 - 5 km	Amfibieën	Heikikker	wnb-hrl
1 - 5 km	Amfibieën	Meerkikker	
1 - 5 km	Amfibieën	Poelkikker	wnb-hrl
1 - 5 km	Dagvlinders	Grote vos	
1 - 5 km	Libellen	Gevlekte witsnuitlibel	wnb-hrl
1 - 5 km	Libellen	Groene glazenmaker	wnb-hrl
1 - 5 km	Libellen	Rivierrombout	wnb-hrl
1 - 5 km	Libellen	Sierlijke witsnuitlibel	wnb-hrl
1 - 5 km	Reptielen	Hazelworm	
1 - 5 km	Reptielen	Levendbarende hagedis	
1 - 5 km	Vissen	Grote modderkruiper	
1 - 5 km	Vogels	Slechtvalk	wnb-vrl
1 - 5 km	Vogels	Steenuil	wnb-vrl
1 - 5 km	Vogels	Wespendief	wnb-vrl
1 - 5 km	Vogels	Zwarte Wouw	wnb-vrl
1 - 5 km	Weekdieren	Zeggekorfslak	wnb-hrl
1 - 5 km	Zoogdieren	Boommarter	
1 - 5 km	Zoogdieren	Das	
1 - 5 km	Zoogdieren	Hermelijn	
1 - 5 km	Zoogdieren	Myoot (soort onbekend)	wnb-hrl
1 - 5 km	Zoogdieren	Otter	wnb-hrl
1 - 5 km	Zoogdieren	Tweekleurige vleermuis	wnb-hrl
1 - 5 km	Zoogdieren	Wezel	
1 - 5 km	Zoogdieren	Wezel/Hermelijn	
5 - 10 km	Amfibieën	Boomkikker	wnb-hrl
5 - 10 km	Amfibieën	Rugstreeppad	wnb-hrl
5 - 10 km	Dagvlinders	Grote weerschijnvlinder	
5 - 10 km	Reptielen	Adder	
5 - 10 km	Reptielen	Gladde slang	wnb-hrl
5 - 10 km	Reptielen	Ringslang	
5 - 10 km	Vaatplanten	Dennenorchis	
5 - 10 km	Vaatplanten	Drijvende waterweegbree	wnb-hrl
5 - 10 km	Vaatplanten	Kartuizer anjer	

Afstand	Groep	Naam	Beschermingsregime*
5 - 10 km	Vaatplanten	Knolspirea	
5 - 10 km	Vaatplanten	Wilde ridderspoor	
5 - 10 km	Zoogdieren	Baardvleermuis	wnb-hrl
5 - 10 km	Zoogdieren	Edelhert	
5 - 10 km	Zoogdieren	Franjestaart	wnb-hrl
5 - 10 km	Zoogdieren	Gewone bosspitsmuis	
5 - 10 km	Zoogdieren	Wolf	wnb-hrl
10 - 25 km	Amfibieën	Kamsalamander	wnb-hrl
10 - 25 km	Dagvlinders	Aardbeivlinder	
10 - 25 km	Dagvlinders	Gentiaanblauwtje	
10 - 25 km	Dagvlinders	Kommavolinder	
10 - 25 km	Dagvlinders	Veenhooibeestje	
10 - 25 km	Dagvlinders	Zilveren maan	
10 - 25 km	Libellen	Beekrombout	
10 - 25 km	Libellen	Gevlekte glanslibel	
10 - 25 km	Libellen	Hoogveenglanslibel	
10 - 25 km	Libellen	Noordse winterjuffer	wnb-hrl
10 - 25 km	Vaatplanten	Dreps	
10 - 25 km	Vaatplanten	Geplooid vrouwenmantel	
10 - 25 km	Vaatplanten	Glad biggenkruid	
10 - 25 km	Vaatplanten	Groot spiegelklokje	
10 - 25 km	Vaatplanten	Honingorchis	
10 - 25 km	Vaatplanten	Kluwenklokje	
10 - 25 km	Vaatplanten	Korensla	
10 - 25 km	Vaatplanten	Roggelelie	
10 - 25 km	Vaatplanten	Rood peperboompje	
10 - 25 km	Vaatplanten	Stijve wolfsmelk	
10 - 25 km	Vaatplanten	Zweedse kornoelje	
10 - 25 km	Vogels	Oehoe	wnb-vrl
10 - 25 km	Zoogdieren	Baardvleermuis/ Brandts vleermuis	wnb-hrl
10 - 25 km	Zoogdieren	Bever	wnb-hrl
10 - 25 km	Zoogdieren	Bosvleermuis	wnb-hrl
10 - 25 km	Zoogdieren	Damhert	
10 - 25 km	Zoogdieren	Eikelmuis	
10 - 25 km	Zoogdieren	Gewone/Grijze grootoorvleermuis	wnb-hrl
10 - 25 km	Zoogdieren	Grote bosmuis	
10 - 25 km	Zoogdieren	Kleine dwergvleermuis	wnb-hrl
10 - 25 km	Zoogdieren	Wild zwijn	
25 - 50 km	Amfibieën	Geelbuikvuurpad	wnb-hrl
25 - 50 km	Amfibieën	Knoflookpad	wnb-hrl
25 - 50 km	Amfibieën	Vinpootsalamander	
25 - 50 km	Amfibieën	Vroedmeesterpad	wnb-hrl
25 - 50 km	Amfibieën	Vuursalamander	
25 - 50 km	Dagvlinders	Duinparelmoervlinder	
25 - 50 km	Dagvlinders	Grote vuurvlinder	wnb-hrl
25 - 50 km	Dagvlinders	Kleine ijsvogelvlinder	
25 - 50 km	Dagvlinders	Sleedoornpage	
25 - 50 km	Dagvlinders	Spiegeldikkopje	
25 - 50 km	Dagvlinders	Veenbesblauwtje	
25 - 50 km	Dagvlinders	Veenbesparelmoervlinder	
25 - 50 km	Geleedpotigen	Brede geelgerande waterroofkever	wnb-hrl
25 - 50 km	Kevers	Gestreepte waterroofkever	wnb-hrl
25 - 50 km	Libellen	Kempense heidelibel	
25 - 50 km	Nachtvlinders	Teunisbloempijlstaart	wnb-hrl
25 - 50 km	Reptielen	Muurhagedis	wnb-hrl
25 - 50 km	Reptielen	Zandhagedis	wnb-hrl
25 - 50 km	Vaatplanten	Akkerogentroost	
25 - 50 km	Vaatplanten	Brave hendrik	
25 - 50 km	Vaatplanten	Groenknolorchis	wnb-hrl
25 - 50 km	Vaatplanten	Groensteel	
25 - 50 km	Vaatplanten	Grote bosaardbei	
25 - 50 km	Vaatplanten	Kleine schorseneer	
25 - 50 km	Vaatplanten	Knollathyrus	
25 - 50 km	Vaatplanten	Kruipend moerasscherm	wnb-hrl
25 - 50 km	Vaatplanten	Kruiptijm	
25 - 50 km	Vaatplanten	Muurbloem	
25 - 50 km	Vaatplanten	Naaldenkervel	
25 - 50 km	Vaatplanten	Rozenkransje	

Afstand	Groep	Naam	Beschermingsregime*
25 - 50 km	Vaatplanten	Ruw parelzaad	
25 - 50 km	Vaatplanten	Stofzaad	
25 - 50 km	Vaatplanten	Wolfskers	
25 - 50 km	Weekdieren	Platte schijfhoren	wnb-hrl
25 - 50 km	Zoogdieren	Brandts vleermuis	wnb-hrl
25 - 50 km	Zoogdieren	Bruinvis	wnb-hrl
25 - 50 km	Zoogdieren	Gewone zeehond	
25 - 50 km	Zoogdieren	Gewone/Kleine dwergvleermuis	wnb-hrl
25 - 50 km	Zoogdieren	Grijze zeehond	
25 - 50 km	Zoogdieren	Noordse woelmuis	wnb-hrl

* wnb = Wet natuurbescherming, hrl = Habitatrictlijn Natura 2000, vrl = Vogelrichtlijn Natura 2000